

ОДЛУКУ
О ДОНОШЕЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И
РОМКИЊА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД
ОД 2025-2027. ГОДИНЕ

Члан 1.

Овом Одлуком доноси се Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2025-2027. године.

Члан 2.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2025-2027. године чини саставни део ове Одлуке.

Члан 3.

Одлука о доношењу Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2025-2027. године ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Смедерева“.

Број 020-294/2024-09
У Смедереву, 26. септембра 2024. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Милан Перић, с.р.

ГРАД СМЕДЕРЕВО

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНО УКЉУЧИВАЊЕ РОМА И РОМКИЊА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД ОД 2025–2027. ГОДИНЕ

Смедерево, 2024. године

САДРЖАЈ

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА	4
1. УВОД	5
2. СТРАТЕШКИ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР	7
2.1. Међународни правни оквир	8
2.2. Локалне стратегије	9
2.3. Институционални оквир на локалном нивоу	10
3. ОПШТИ ПОДАЦИ О ГРАДУ	11
3.1. Географски положај и природне карактеристике	12
3.2. Историја, традиција и културно наслеђе	12
3.3. Демографски подаци и национална структура	13
3.4. Општи подаци о Ромима	14
3.4.1. Образовање	17
3.4.2. Регистрована незапосленост	20
3.4.3. Становање	24
3.4.4. Здравствена заштита	25
3.4.5. Социјална заштита	26
4. SWOT АНАЛИЗА	28
4.1. Образовање	29
4.2. Запошљавање	31
4.3. Становање	33
4.4. Здравство	35
4.5. Социјална заштита	37
5. ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	38
6. АКЦИОНИ ПЛАН	40
6.1. Област образовање	41
6.2. Област запошљавање	47
6.3. Област становање	54
6.4. Област здравствена заштита	59
6.5. Област социјална заштита	65
8. МЕХАНИЗМИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ЛАП-а ЗА РОМЕ	75
8.1. Имплементатори ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2022-2024. године	75

8.2 . Обезбеђивање средстава за спровођење ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2022-2024. године.....	75
8.3 . Улога Локалног савета за побољшање положаја Рома града Смедерева.....	76
8.4. Улога Комисије за избор пројеката за имплементацију ЛАП-а за Роме	76
8.5 Праћење и евалуација	76

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

ДЗ	Дом здравља „Смедерево“ у Смедереву
ЕУ	Европска унија
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАП	Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева
Мобилни тим	Мобилна јединица за социјално укључивање Рома и Ромкиња на локалном нивоу
НВО	Невладина организација
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСП	Новчана социјална помоћ
ОШ	Основна школа
РС	Република Србија
РТ	Радно тело за израду ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња
РРА	Регионална развојна агенција
СКГО	Стална конференција градова и општина
Стратегија	Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године
СШ	Средња школа
ЦСР	Центар за социјални рад
ПУ	Предшколска установа
ПВО	Предшколско васпитање и образовање
ОЦД	Организација цивилног друштва
ЗМ	Здравствена медијаторка
АПЗ	Акциони план за запошљавање

1. УВОД

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2025- 2028. године (у даљем тексту: ЛАП) дефинише правце деловања града Смедерева у области социјалног укључивања Рома и Ромкиња, као и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати садашњи положај припадника ромске заједнице, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање дефинисаних циљева. Он представља део напора које локална заједница чини током низа година са основним циљем смањења јаза који постоји између Рома и осталих припадника локалне заједнице.

ЛАП почива на анализи релевантних националних стратешких докумената, локалних података и процени потреба ромске популације на подручју Града Смедерева. Израђен је кроз широк партиципативни и партнерски приступ који ће бити примењен и у процесу његове реализације, праћења и извештавања. Град Смедерево намерава да у реализацију дефинисаних циљева и активности укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са републичким органима који се баве питањем ромске популације и иностраним фондовима на реализацији овог плана. Реално је за очекивати да овакав концепт постави основ за оптималан квалитет резултата који се очекују реализацијом планираних активности и мера, на којима ће све заинтересоване стране и релевантни партнери радити у континуитету у наредном периоду.

У циљу израде Локалног акционог плана за Роме у граду Смедереву, формирана је Радна група у оквиру Локалног савета за побољшање положаја Рома у граду Смедереву, коју су чинили представници/це: локалне самоуправе, као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, институција система, које се на локалном нивоу баве питањима Рома, невладиних организација, које делују у локалној заједници. Велики допринос изради ЛАП-а за Роме, дао је Мобилни тим за инклузију Рома града Смедерева.

Улога Радне групе била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке Ромима;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Ради на писању завршног документа;

Остали актери укључени у сам процес Локалног акционог планирања су били: представници/це различитих институција, организација и Група, укључујући и Групе потенцијалних корисника/ца, који су повремено учествовали у консултативном процесу.

Напомена: Сви изрази, појмови, именице, придеви и глаголи у овом документу, који су употребљени у мушком роду, односе се без дискриминације и на особе женског пола и обрнуто.

2. СТРАТЕШКИ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године¹ била је усвојена 3. марта 2016. године, као наставак претходне Стратегије за унапређивање положаја Рома 2009–2015. године.

Република Србија је донела Закон о планском систему² 2018. године, којим се прописују форма, садржај и друге карактеристике планских докумената Републике Србије.

Република Србија се придружила Декларацији партнера Западног Балкана о интеграцији Рома и Ромкиња у оквиру процеса проширења Европске уније³ (у даљем тексту: Познањска декларација) 2019. године. Европска унија (ЕУ) је усвојила ЕУ Стратешки оквир за једнакост, укључивање и учешће Рома до 2030. године (у даљем тексту: ЕУ Стратешки оквир за Роме).⁴

С обзиром на измењен контекст, као и наведена нова документа, произашла је потреба да се постојећа Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године ревидира и усагласи са Законом о планском систему, као и са Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и садржају појединачних докумената јавних политика⁵. Затим, Стратегија је усклађена са Познањском декларацијом и ЕУ Стратешким оквиром за Роме.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог покренуло је иницијативу за ревизију Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године, као надлежни предлагач, а у складу са чланом 29. став 1. Закона о планском систему Републике Србије. У складу са наведеним документима, период спровођења Стратегије је од 2022. до 2030. године.⁶

Стратегија се заснива на међународним актима и националном прописима који се односе на области обухваћене овом стратегијом. То су: правда и заштита људских и мањинских права, укључивање и једнакост Рома и Ромкиња у друштву, једнакост и

¹ „Службени гласник РС”, број 26/16

² „Службени гласник РС”, број 30/18

³ Доступан на: <https://www.rcc.int/romaintegration2020/files/admin/docs/5276e54b1a08c61969fea63c0dd27f13.pdf>

⁴ Доступан на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0620&qid=1615293880380>

⁵ „Службени гласник РС”, број 8/19.

⁶ Чланом 11. Закона о планском систему Републике Србије прописано је да се стратегија по правилу усваја за период од пет до седам година. Одредница „по правилу” указује да се од прописаног периода важења може одступити. Период важења Стратегије за Социјално укључивање Рома и Ромкиња, дефинисан је ради усклађивања са периодом важења Стратешког оквиrom ЕУ за једнакост, укључивање и учешће Рома за период 2020–2030. и Агенде 2030.

недискриминација, образовање, запошљавање, становање, здравље, социјална заштита, грађански статус.

2.1. Међународни правни оквир

Декларација партнера Западног Балкана о интеграцији Рома у оквиру процеса проширења ЕУ (Познањска Декларације ⁷ је усвојена од стране председника влада Западног Балкана и даје конкретне циљеве који би се требали остварити као минимум пре чланства у Европску унију, као и опште смернице за остваривање тих циљева. Овом декларацијом су постављени следећи циљеви:

Запошљавање:

Запошљавање:

Повећање стопе запослености Рома и Ромкиња у јавном сектору до стопе пропорционалне процентуалној заступљености Рома и Ромкиња у укупном становништву;

Повећање стопе запослености Рома и Ромкиња на минимум 25%;

Становање:

Озакоњење свих насеља где живе Роми и Ромкиње где је то могуће. Обезбеђивање трајно, достојно, приуштиво и десегрегисано становање Ромима и Ромкињама који живе у неусловним насељима која се из оправданих разлога не могу озаконити;

Образовање:

Повећање стопе уписа и завршавања основне школе код Рома и Ромкиња на најмање 90%. Повећање стопе уписа и завршавања средње школе код Рома и Ромкиња на најмање 50%;

Здравство:

Код Рома и Ромкиња обезбедити покривеност универзалним здравственим осигурањем од најмање 95% или до нивоа као и код осталог становништва;

Грађански статус:

Осигурати да су сви Роми и Ромкиње уписани у грађанским регистрима;

Недискриминација:

⁷ Доступна на: <https://www.rcc.int/romaintegration2020/files/admin/docs/5276e54b1a08c61969fea63c0dd27f13.pdf>

Оснажити владине структуре за заштиту од дискриминације, те успоставити специфична тела за недискриминацију Рома и Ромкиња у оквиру формалних тела за недискриминацију, која ће водити случајеве по притужбама Рома и Ромкиња, обезбеђивати правну помоћ наводним жртвама и утврђивати шаблоне дискриминације, укључујући и институционалну и сакривену дискриминацију.

Познањска декларација позива владе чланице да успоставе механизме праћења, укључујући и статистичке податке, да оснаже улогу Националних контакт особа за Роме и Ромкиње, обезбеде одговарајућа финансијска средства из јавних и донаторских фондова и успоставе формалне механизме за учешће локалних власти и самих ромских заједница.

Познањском декларацијом Владе су се обавезале да ће наставити и појачати напоре за остварење потпуне равноправности и интеграције Рома и Ромкиња, нарочито кроз спровођење и праћење Оперативних закључака Семинара о инклузији Рома и Ромкиња. Такође, Владе су се обавезале да ће користити расположиве податке (укључујући резултате Регионалног истраживања о Ромима Западног Балкана из 2017. године⁸ за формулисање политика за интеграцију Рома заснованих на доказима, успоставити одговарајуће механизме праћења и извештавања о спровођењу политика за интеграцију Рома, да ће осигурати подршку и оснаживање Националних контакт особа за Роме, развити, усвојити и примењивати регионалне стандарде јавног буџетирања за опште и циљане политике у вези са интеграцијом Рома и Ромкиња, користити и повећати јавни буџет на централном и локалном нивоу, тако да досегне до ромске националне заједнице како би се остварили горе наведени циљеви, користити расположива донорска средства, укључујући Инструмент за претприступну помоћ (ИПА), како би се унапредио статус Рома и Ромкиња; и успоставити формалне канале и механизме за заједничку укљученост локалних власти и ромских заједница у формулисању политика, доношењу одлука, спровођењу и праћењу напора предузетих за достизање циљева ове Декларације.

2.2. Локалне стратегије

У периоду израде овог документа, као и у предходном периоду у граду Смедереву су на снази биле следеће локалне стратегије и акциони планови:

- План развоја града Смедерева, 2022-2029. године;
- Стратегија развоја социјалне заштите града Смедерева за период од 2023 до 2027 године;
- Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период од 2022 до 2024. године;
- План јавног здравља града Смедерева за период од 2024. до 2028. године;

⁸ Регионално истраживање о Ромима, УНДП/Светска банка/Европска комисија, 2017., доступно на: https://www.eurasia.undp.org/content/dam/rbec/docs/Factsheet_SERBIA_Roma.pdf

План развоја града Смедерева од 2022-2029. године представља кровни документ. У њему су дефинисани приоритети, циљеви и мере који се односе на целу популацију града Смедерева, као и све угрожене категорије становништва.

2.3. Институционални оквир на локалном нивоу

У оквиру Одељења за јавне службе градске управе града Смедерева, а у оквиру Одсека за социјалну и здравствену заштиту систематизовано је радно место- **послови праћења и координације на решавању ромских питања и послови из области родне равноправности**. Према Правилнику о организацији и систематизацији радних места у Градској управи, Градском правобранилаштву, Служби за интерну ревизију и главном урбанисти, опис послова наведеног радног места је следећи:

- Обавља послове прикупљања података о броју, социјалном статусу и најважнијим проблемима ромске популације као основе за израду локалних акционих планова за ромску популацију;
- Учествоје у изради, имплементацији и праћењу реализације акционих планова за ромску популацију;
- Сарађује и свакодневно комуницира са ромским и другим невладиним организацијама, као и установама у области образовања, културе и социјалне заштите;
- Прати примену прописа и стручну литературу из области родне равноправности и спровођења политике једнаких могућности;
- Пружа стручно-техничку помоћ и координира радом тела Скупштине града и Градског већа задуженим за ту област;
- Учествоје у припреми прописа, стратегија, пројеката, програма, планова и других докумената у оквиру делокруга;
- Обавља статистичко-евиденционе и друге послове из области родне равноправности;
- Остварује сарадњу и комуникацију са државним органима, институцијама, цивилним друштвом и другим релевантним субјектима за родну равноправност;
- Припрема информације и извештаје из свог делокруга;
- Учествоје у припреми мишљења и извештаја, планова и програма и
- Обавља и друге послове по налогу шефа Одсека и начелника Одељења.

Одсек за социјалну и здравствену заштиту обавља све послове који се односе на инклузију маргиналних и социјално угрожених група становништва, укључујући и ромску популацију.

У граду Смедереву није формиран Савет за међунационалне односе, јер не постоје законом дефинисани услови који се односе на процентуално учешће припадника националних мањина на територији јединице локалне самоуправе.

У граду Смедереву формиран је Савет за родну равноправност и у њему има чланова/чланица ромске националности.

У граду Смедереву формиран је Савет за здравље и у њему има чланова/чланица ромске националности.

Поред наведених савета, у граду Смедереву формирани су још и:

- Локални савет за побољшање положаја Рома града Смедерева (4 члана ромске националности),
- Локални Савет за запошљавање (нема чланова ромске националности),
- Савет за социјалну политику (1 члан ромске националности),
- Савет за здравље (нема чланова ромске националности) и
- Савет за унапређивање родне равноправности града Смедерева (1 члан ромске националности).

3. ОПШТИ ПОДАЦИ О ГРАДУ

Град Смедерево се налази на обали Дунава, у североисточном делу Републике Србије и представља административни, економски, привредни и културни центар Подунавског округа. Територија Града, која се простира непосредно испред ушћа Велике Мораве у Дунав, припада Подунављу и доњем Поморављу. Смедерево је центар и седиште истоимене Општине која заузима површину од 484 километра квадратна, од чега пољопривредне површине заузимају 38.817 ха, а шумске 2.617 хектара.

Општину чине град Смедерево и још 27 насељених места, а то су: Бадљевица, Биновац, Водањ, Враново, Врбовац, Вучак, Добри До, Друговац, Колари, Кулич, Ландол, Липе, Лугавчина, Луњевац, Мала Крсна, Мало Орашје, Михајловац, Осипаоница, Петријево, Радицац, Раља, Сараорци, Сеоне, Скобаљ, Суводол, Удовице и Шалинац.

Град Смедерево је имало по Попису из 2011. године 108.209 становника. У односу на Попис из 2021. године од 97930 становника, број становника на територији града Смедерева за 9,5% мањи.. Када је о етничкој структури реч, већинско становништво је српско са уделом од 94,1%, следе Роми са 2,1%, а у мањем проценту овде живе и Македонци, Горанци, Румуни, Хрвати, Црногорци и друге националности.

3.1. Географски положај и природне карактеристике

Смедерево је позиционирано на 40,39° северне географске ширине и 20,57° источне географске дужине. Налази се у североисточном делу Републике Србије, на другој по величини европској реци Дунаву. Од престонице, Београда, удаљено је свега 46 km. Укупна површина града Смедерева износи 481,70 km².

Основни потенцијал града Смедерева је управо његов карактеристичан микроположај, односно изузетно повољан геосаобраћајни положај између два европска коридора-копненог X - ауто-пут Е- 75 и воденог - VII – река Дунав.

Град Смедерево захвата благо заталасано низијско подручје јужног обода Панонског басена, у крајњем северо-источном делу Шумадије. Територија Града припада Подунављу и доњем Поморављу. Простире се непосредно западно од ушћа Велике Мораве у Дунав, при чему (у хидрографском погледу) највећим делом припада сливу Велике Мораве. Смедерево представља најсевернију луку на Дунаву која може да прими црноморске бродове. Низводно од градског подручја Смедерева налази се ковински мост, који је уједно последња веза са левом обалом Дунава све до ХЕ „Ђердап I“.

Према Просторном плану Републике Србије, град Смедерево је регионални центар и налази се на месту сустицања два приоритетна планирана појаса интензивног развоја (Савско-Дунавског и Дунавско-Велико Моравског).

3.2. Историја, традиција и културно наслеђе

Прво помињање Смедерева под овим називом забележено је у Повељи византијског цара Василија II из 1019. године, у делу који говори о Браничевској епархији Охридске епископије. Први писани помен о Смедереву налази се и у Повељи кнеза Лазара из 1381. године у којој се спомиње манастир Раваница и села и имања која поклања „у Смедереву људини Богосаву с опћином и баштином“.

Град Смедерево налази се уз правац римске границе (Лимес) и Цариградског друма, што је током историје битно одређивало његов значај и улогу у историјским догађајима. Као такво, ово место има континуитет постојања од праисторије, преко антике и средњег века до данашњих дана. О свим тим временима сведочи богато културно наслеђе смедеревског краја оличено у више локалитета распоређених у граду и око њега који су опстали до данас. Посебан значај Смедерево добија почетком петнаестог века, у доба деспота Ђурађа Бранковића, када постаје последња престоница српске средњовековне државе и седиште црквеног и привредног живота. Саграђена је Смедеревска тврђава, чији бедеми и данас стоје и сведоче о бурној прошлости града, али и значају Смедерева који већ тада премашује локалну и регионалну димензију. Смедерево постаје центар на размеђи цивилизација, где се преплићу утицаји истока и запада.

Тврђава је смештена на десној обали Дунава, на ушћу реке Језаве. Унутрашњи простор заузима 11 ha, а шире окружење данас залази у урбане структуре. Грађена је по

узору на Цариградску тврђаву, као утврђени град и представља једну од највећих тврђава у Европи. Након пада у турске руке, Смедерево задржава шири регионални значај као седиште санџаката, све до 1521. године. Током шеснаестог и седамнаестог века, развило се у већу оријенталну варош. Крајем седамнаестог века, за време аустро-турских ратова, варош је наизменично била у рукама зараћених страна, разарана је, те се осетио привредни пад. У време аустријске власти овде је био центар дистрикта.

У обновљеној српској држави, Смедерево игра значајну улогу, пре свега као седиште Совјета од 1805-1807. године, али и као развијено градско насеље, трговачко седиште и главни град Смедеревске нахије.

Током читавог 19. и 20. века, некад у већој, некад у мањој мери, користећи своје потенцијале, Смедерево је имало своје место у реду најразвијенијих градова Србије. Не наводећи таксативно све ресурсе, вредности, културно-историјско наслеђе и духовну баштину Смедерева, опште је виђење и закључак да Смедерево представља значајан центар српске културе, што му даје духовни и културни значај који знатно премашује локалне и регионалне оквире.

3.3. Демографски подаци и национална структура

По *Попису становништва из 2022. године* у граду Смедереву, живи 97930 становника (48406 или 49,42% мушкараца и 49524 или 50,58%% жена) у 37203 домаћинстава. Просечан број чланова по домаћинству износи 2,62. У граду има 62802 радно способних грађана (од 15-64 године). Просечна старост становништва износи 43,9 година, чиме Смедерево спада у градове са старим становништвом. Од 97930 становника Смедерева, свега 16199 (16,5%) их спада у категорију младих, односно узраста су од 15 до 29 година (попис становништва је извршен за узрасну категорију од 15 до 29 година, а не од 15 до 30, што би одговарало популацији младих на начин како то дефинише Закон о младима).

На градском подручју живи 59261 (60,52%), а на сеоском подручју и осталим насељеним местима 38.669 (39,48%) становника.

Табела 1: Кретање броја становника Смедерева према пописима становништва у периоду 2013-2022 ⁹

Назив индикатора	Једин. мере	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
07. Број становника	Број	107048	106470	105774	104987	104125	103180	102288	101332	100155	98258
08. Број становника, мушко	Број	52786	52502	52148	51748	51360	50909	50454	49956	49337	48547

⁹ Извор: Аналитички сервис ЈЛС- <https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis/>

09. Број становника, женско	Број	54262	53968	53626	53239	52765	52271	51834	51376	50818	49711
------------------------------------	-------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

У граду Смедереву живи 28 различитих етничких група, од којих је, према подацима добијеним у попису из 2022. године најбројнија ромска национална мањина - 2317.

Табела 2 : Процент мањина (према попису из 2022. године)¹⁰

Албанци	Бошњаци	Бугари	Буњевци	Власи	Југословени	Мађари	Македонци
46	8	22	1	14	144	62	183
0,04%	0,008%	0,022%	0,001%		0,15%	0,06%	0,19%
Муслимани	Немци	Румуни	Руси	Роми	Русини	Словаци	Словенци
27	15	40	38	2317	-	20	11
0,02%	0,01%	0,04%	0,03%	2,37%	-	0,2%	0,01%
Украјинци	Хрвати	Црногорци	Нису се изјаснили	Непознато			
13	99	99	879	4690			
0,01%	0,1%	0,1%	0,9%	4,79%			

3.4. Општи подаци о Ромима

По проценама организација цивилног друштва у граду Смедереву има 7.500– 8.000 грађана ромске националности. Њихов положај се не разликује пуно од положаја ромске популације у остатку Републике Србије. Град Смедерево улаже посебне напоре да се положај Рома у наредном периоду знатно поправи.

Образовни процес ромске популације се може пратити са више образовних нивоа: предшколског, припремно предшколског, основног и средњег образовања. Када је предшколско образовање у питању, у наредном периоду треба радити на раном укључивању ромске деце у систем образовања, у циљу лакше интеграције деце у друштвени систем и припреми за даље фазе образовног процеса. Што се припремног предшколског и основног образовања тиче, обухват ромске деце је релативно коректан, при чему увек постоје ромска деца која су ван образовног система. У основном

¹⁰ Извор ПЗС- <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Pdf/G20234001.pdf>

образовању постоји проблем осипања ромске деце у зимским месецима услед недостатка гардаробе и обуће, али и масован одлазак у иностранство у потрази за бољим условима живота. Када је средњошколско образовање у питању, број ученика се повећава сваке школске године, што је последица свих мера подршке ромској популацији у образовном систему, при чему се акценат ставља и на образовна постигнућа, а у циљу наставка образовног процеса у високо образовним институцијама. У наредном периоду посебну пажњу треба посветити и стварању висококвалификованих кадрова у ромској популацији, у циљу стварања конкурентних кадрова на тржишту рада. У специјалним школама се смањује број ромске деце, али треба радити на потпуној елиминацији интелектуално очуване ромске деце из специјалних школа.

Најчешће радно ангажовање Рома је у зони сиве економије, што додатно доприноси високом степену сиромаштва и друштвене искључености ове популације. У већини случајева Роми обављају послове за које су остали грађани мање заинтересовани (углавном се ради о пословима одржавања градске чистоће, одржавање хигијене зграда и помоћ у кућним пословима). Роми се углавном баве сезонским и пољопривредним пословима, сакупљањем отпадног материјала и сл. Некадашњи занати по којима су били познати изумиру. Чак се и простор за професионално бављење музиком, по коме су Роми чувени, сужава. Када су радно ангажовани од стране послодаваца то су најчешће најмање плаћени послови.

Подаци здравствене статистике, не садрже информације о етничкој припадности, па се здравствено стање ромске популације може пратити само на основу резултата циљаних истраживања. Истраживања су показала да услови живота, социјална искљученост и доступност здравствених служби у великој мери утичу на здравствено стање појединаца, односно читавих популационих група. Ромска популација је, нажалост, изложена свим овим ризицима. Посебно су угрожени најмлађа деца, жене у генеративном периоду и стари. Узроци смрти у ромској популацији се не разликују битније у односу на општу популацију – доминирају кардиоваскуларна обољења, а за њима следе малигне болести, уз нешто већу заступљеност инфективних и респираторних болести као узрока смрти. Међу највећим препрекама за коришћење здравствене заштите наводе се административне процедуре, родитељи који нису упознати са својим правима, који не препознају или занемарују здравствене проблеме, али и дискриминаторски ставови појединаца.

У планирању, спровођењу и унапређењу здравствене заштите Рома, тежиште активности треба усмерити на програмске активности приоритетно фокусиране на превенцију болести, обезбеђење доступности изворима података који дефинишу показатеље праћења здравља, успостављање континуираног и систематског праћења здравствене заштите у циљу процене успешности спровођења здравствених политика.

Роми живе углавном у нелегализованим и неурбанизованим насељима, и то у првој градској зони је насеље "Мали Кривак". Такође, Роми живе и у сеоским срединама као што су Враново, Осипаоница, Лугавчина, Сараорци.

У области становања, кључни проблем са којим се ромско становништво суочава су веома лоши стамбени услови и кључне одлике насеља су: нерегулисан правни статус, неадекватна инфраструктурна опремљеност, пренасељеност и социјална изолација.

Највећи број Рома нема адекватну документацију о власништву над својим домовима или земљиштем, док један већи део ромске популације живи у туђим објектима или

земљишту, најчешће градском. У наредном периоду ће се акценат ставити на решавање инфраструктурних проблема у ромским насељима.

Систем социјалне заштите је деценијама Рома стављао у пасивну позицију – Роми су били само пасивни примаоци социјалне помоћи. То је створило код Рома представу о дужности државе да брине о њиховој егзистенцији. Није се водило рачуна о потенцијалима ове популације и како их ставити у функцију проналаска адекватног посла. Уместо развијања сопствених потенцијала развила се зависност од социјалне помоћи, као и других видова материјалне подршке. Када су у питању услуге социјалне заштите, статистика се не води по националној припадности, али чињеница је да Роми нису у довољној мери обухваћени услугама социјалне заштите, те у наредном периоду треба радити на упознавању ромске популације са расположивим услугама социјалне заштите.

Табела 3: Роми према старости и полу према попису 2022¹¹

Пол	Укупно	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
с	2317	248	243	245	262	159	144	158	160
м	1213	128	139	127	143	85	84	75	81
ж	1104	120	104	118	119	74	60	83	79

40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80+
111	136	137	100	81	75	37	14	7
69	65	71	44	41	39	13	7	2
42	71	66	56	40	36	24	7	5

У посебан бирачки списак је до 22. маја 2024. године. уписано 723 грађана ромске националности.

¹¹ Извор: РЗС

3.4.1. Образовање

У следећој табели дат је преглед школске спреме грађана ромске националности.

Табела4 :Роми стари 15 и више година према школској спреми по полу, Попис 2022. године¹²

Пол	Укупно	Без школе	Непотпуно основно образовање	Основно образовање	Средње образовање	Више образовање	Високо образовање	Непознато
с	1581	299	485	596	192	1	4	4
м	819	85	227	358	142	1	3	3
ж	762	214	258	238	50	0	1	1

Увидом у податке из табеле можемо уочити да је у граду Смедереву највећи проценат Рома који су стекли само основно образовање (25,72% укупне ромске популације у граду Смедереву), а затим следе Роми са непотпуном основном школом (21%), и они који немају завршен нити један разред основне школе (13,00%). Свега 8,3% ромске популације има завршену средњу школу, а само четири Рома и Ромкиња (0,2 %) има више или високо образовање. Деца млађа од 15 година чине 31,7% ромске популације у Смедереву.

У школској 2023/2024 години предшколским васпитањем и образовањем обухваћено је 3090 детета, од чега у припремно предшколском узрасту 892 детета. Број деце узраста 0-3 године обухваћених предшколским васпитањем и образовањем је 555. У узрасту од 3-5,5 година има укупно 1357 детета.

Предшколска установа „Наша радост“ Смедерево нема евиденцију о броју ромске деце, јер се родитељи нису изјашњавали о својој националној припадности приликом попуњавања Захтева за упис.

¹² Извор РЗС

Основним образовањем у школској 2023/2024. години у Смедереву обухваћено је 7734 дете, од чега 431 дете ромске националности .

Табела5: Број ученика ромске националности у основним школама¹³

Разред	I. М	I. Ж	II. М	II. Ж	III. М	III. Ж	IV. М	IV. Ж	V. М	V. Ж	VI. М	VI. Ж	VII. М	VII. Ж	VIII. М	VIII. Ж	УКУПНО	
Назив школе																	М	Ж
ОШ „Димитрије Давидовић“ Смедерево	7	6	4	4	4	7	6	4	11	6	7	8	15	9	7	5	61	49
ОШ „Бранко Радичевић“ Лугавчина	/	/	2	/	/	/	1	/	1	/	/	/	1	/	/	/	3	2
ОШ „Бранислав Нушић“ Смедерево	/	/	/	/	2	/	/	/	/	/	1	/	/	1	1	1	4	2
ОШ „Вук Караџић“ Липе	0	2	0	1	1	1	1	1	2	1	2	/	/	/	/	1	6	7
ОШ “Иво Андрић” Радинац	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ОШ „Др Јован Цвијић“ Смедерево	5	0	6	7	6	8	6	7	3	4	9	3	9	9	3	5	47	43
ОШ „Свети Сава“ Друговац	/	/	/	/	1	/	/	/	1	/	/	1	1	/	/	/	3	1
ОШ „Бранко Радичевић“ Смедерево	/	1	/	3	2	1	/	/	/	/	1	1	/	3	/	1	3	10
ОШ „Илија	/	/	1	/	/	1	/	/	/	/	/	1	2	/	/	/	4	1

¹³ Извор: Основне школе

Милосављевић Коларац“ Колари																		
ОШ „Сава Ковачевић“ Михајловац	/	/	/	/	/	/	/	1	/	1	/	2	/	/	/	/	/	4

Разред	I. М	I. Ж	II. М	II. Ж	III. М	III. Ж	IV. М	IV. Ж	V. М	V. Ж	VI. М	VI. Ж	VII. М	VII. Ж	VIII. М	VIII. Ж	УКУПНО	
Назив школе																	М	Ж
ОШ „Доситеј Обрадовић“ Смедерево	/	/	/	/	1	/	2	/	2	/	/	/	/	/	/	/	5	7
ОШ „Иво Лола Рибар“ Скобаљ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ОШ „Херој Срба“ Осипаоница	3	0	5	2	3	3	3	1	3	0	4	3	3	2	3	3	27	14
ОШ "Вожд Карађорђе" Водањ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	1	/	1
ОШ „Света Младеновић“ Сараорци	2	/	1	/	/	4	1	2	1	/	1	/	/	/	/	/	6	6
ОШ "Јован Јовановић Змај"	10	10	8	4	12	4	9	4	12	12	4	2	10	4	7	11	72	51
УКУПНО	431																	

Настава из предмета ромски језик са елементима националне културе, који је у образовни систем Републике Србије уведен као изборни предмет 2015. године, изводи се у ОШ „Херој Света Младеновић“ Сараораца. Овај изборни предмет похађа 9 ученика.

Средњошколским образовањем у школској 2023/2024. години у граду Смедереву обухваћено око 70 ученика ромске националности (подаци Одељења за јавне службе градске управе града Смедерева),

Број младих ромске националности који су на високе школе и факултете у у школској 2023/2024. години је 6 (4 девојчица, 2 дечака).

3.4.2. Регистрована незапосленост

Према подацима Филијале Смедерево Националне службе за запошљавање у Граду Смедереву са насељеним местима на дан 31. децембар 2023. године на евиденцији незапослених лица се налази укупно 250 незапослених лица ромске националности, од чега 112 жена.

У следећим табелама је дат преглед броја незапослених према степену стручне спреме и према старости.

Табела 6:

Образовна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији незапослених лица НСЗ, Филијала Смедерево, Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере¹⁴

Степен стручне спреме	На дан 31.12.2021.		На дан 31.12.2022.		На дан 31.12.2023.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	312	142	246	117	250	112
I	265	131	224	109	224	104
II	10	2	8	1	7	1
III	22	5	8	2	11	3
IV	12	2	4	4	8	4
V	0	0	0	0	0	0
VI-1	1	1	0	0	0	0
VI-2	0	0	0	0	0	0
VII-1	2	1	2	1	0	0
VII-2	0	0	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0	0	0

Увидом у податке из претходне табеле можемо да закључимо да је на дан 31.12.2023. године удео броја лица ромске националности која се налазе на евиденцији незапослених лица Одељења за посредовање у запошљавању и планирање каријере Филијале Смедерево

¹⁴ Извор: Национална служба за запошљавање Филијала Смедерево

Националне службе за запошљавање (250) скоро једна шестина укупног броја радно способног становништва ромске националности у Смедереву (1.581 Рома и Ромкиња). Већина незапослених је са стеченим или без стеченог основног образовања (89,6%), средње образовање поседује само 7,6%, а диплому факултета, више или високе школе не поседује нити једна особа.

У односу на 2022. годину, укупан број незапослених лица ромске националности се није значајно променио.

Табела 7:

Старосна структура лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, Филијала Смедерево, Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере ¹⁵

Године	На дан 31.12.2021.		На дан 31.12.2022.		На дан 31.12.2023.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	312	142	246	117	250	112
15-19 година	40	17	51	21	35	16
20-24 година	20	5	8	8	18	12
25-29 година	44	15	23	8	20	7
30-34 година	49	27	43	23	38	16
35-39 година	35	13	35	19	38	19
40-44 година	32	14	25	8	30	14
45-49 година	39	26	25	14	20	11
50-54 година	27	12	22	10	24	10
55-59 година	14	7	5	2	20	3
60-64 година	12	6	9	4	7	4

¹⁵ Извор: Национална служба за запошљавање, филијала Смедерево

Када погледамо старосну структуру незапослених лица из ромске популације на дан 31.12.2023. године, закључује се да је највећи број њих на евиденцији незапослених лица старости између 30-49 година (126, чак 50,4%), а овај део становништва би требао да буде радно најактивнији. Млади до 25 година (21,2%) и старији од 50 година (20,4%) учествују у укупном броју у сличним односима, око једне петине укупног броја.

Посматрано према старосним групама, у већини група нема значајних разлика у броју незапослених између мушкараца и жена ромске националности, осим у три групе: у старосној доби од 20 до 24 година, у старосној доби од 25 до 29 година и у старосној доби од 55 до 59 година.

Табела 8:

Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ према дужини тражења посла Филијала Смедерево, Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере, према дужини тражења посла ¹⁶

Дужина тражења посла	На дан 31.12.2021.		На дан 31.12.2022.		На дан 31.12.2023.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Укупно	312	142	246	117	250	112
До 3 месеца	40	14	37	18	54	26
Од 3 до 6 месеци	16	4	21	11	16	6
Од 6 до 9 месеци	21	11	13	5	3	1
Од 9 до 12 месеци	16	7	11	4	16	6
Од 1 до 2 године	37	15	27	12	34	17
Од 2 до 3 године	31	16	16	4	15	5
Од 3 до 5 година	36	15	29	10	22	5
Од 5 до 8 година	65	34	59	38	45	26
Од 8 до 10 година	24	14	14	7	24	12
Преко 10 година	26	12	19	8	21	8

На дан 31.12.2023. године 64,4% Рома и Ромкиња на евиденцији незапослених лица Одељења за посредовање у запошљавању и планирање каријере Филијале Смедерево НСЗ посао тражи

¹⁶ Извор: Национална служба за запошљавање-Филијала смедерево

дуже од једне године (161), а скоро 36% (90) лица се налази на евиденцији незапослених лица НСЗ дуже од 5 (пет) година.

На евиденцији НСЗ се налазе и лица ромске националности која се налазе и у другим социјално угроженим категоријама, као што је приказано у следећој табели.

Табела 9:

Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, Филијала Смедерево, Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере¹⁷

категорије	На дан 31.12.2021.		На дан 31.12.2022.		На дан 31.12.2023.	
	Укупно	Жена	Укупно	Жена	Укупно	Жена
Особе са инвалидитетом	12	3	10	3	14	2
Корисници новчане накнаде	11	2	12	2	17	5
Самохрани родитељи	2	2	2	2	1	1
Оба незапослена родитеља	44	23	38	25	16	11
Интерно расељена лица	6	4	4	2	4	2
Избегла лица	0	0	0	0	0	0
Корисници новчане социјалне помоћи	142	64	109	50	112	49
Деца у хранитељским породицама	0	0	0	0	0	0
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	0	0	0	0	0	0
Повратници из затвора	0	0	0	0	0	0
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0
Жртве породичног насиља	0	0	0	0	0	0
Технолошки вишкови	7	2	2	0	7	2

Из претходне табеле се закључује да се на дан 31.12.2023. године на евиденцији незапослених лица Одељења за посредовање у запошљавању и планирање каријере Филијале Смедерево НСЗ највише налази незапослених лица ромске националности која су корисници новчане социјалне помоћи и корисници новчане накнаде. Међу осталим теже запошљивим

¹⁷Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Смедерево

категоријама лица ромске националности налазе се и 14 особа са инвалидитетом, 1 самохрани родитељ, 7 технолошких вишкова, 16 лица у чијим су породицама оба родитеља незапослена, 4 интерно расељена лица, док избеглих лица нема.

Табела 10.

Број случајева запошљавања Рома и Ромкиња са евиденције НСЗ, Филијала Смедерево, Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере¹⁸

кумулатив за период 01.01.-31.12.2021. године		кумулатив за период 01.01.-31.12.2022. године		кумулатив за период 01.01.-31.12.2023. године	
Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
144	46	125	35	73	30

3.4.3. Становање

Према подацима Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре о подстандардним ромским насељима, Роми на територији града Смедерева живе у једном од највећих ромских насеља у Србији, Малом Криваку. Подаци о овом насељу приказани су у наредној табели:

Назив насеља:	Ромско насеље Мали Кривак							
Опис положаја:	На ободу формалног насеља		Површина:		176.561 квм	Процењена старост насеља:		> 45 година
Грађевински материјал:	грађевински материјали који обезбеђују трајност и сигурност		Постоји одношење отпада:		Да	Број кућа:		300-350 јединица
Тип грејања:	чврсто гориво (дрво, угаљ)					Број становника:		501-1000
Постоји водоводна мрежа:	Да	Статус водов.мреже:		у функцији		Покривеност вод.мрежом:		> 70%
Постоји канализациона мрежа:	Да	Статус канал.мреже:		у функцији		Покривеност кан.мрежом:		90%
Тип септичке јаме:		пропусна септичка јама						
Постоји електрична мрежа:	Да	Статус елек.мреже:		у функцији		Покривеност ел.мрежом:		> 70%
Постоји улична расвета:	Да	Статус уличне расвете:		у функцији		Покривеност улич.расветом:		> 70%
Постоје приступне саобраћајнице:	Да	Постоје унутрашње саобраћајнице:		Да	Тип коловоза:	асфалт	Покривеност унутр.саобр.	30 - 70%
Покривеност планском документацијом:		цела територија насеља			Тип планске документације:		просторни план општине	

¹⁸ Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Смедерево

План 2:	план генералне регулације	План 3:	
Спровођење планова:	даљом разрадом	Започета разрада плана:	Не
Степен легализације објеката	објекти треба да се легализују (< 10% легализовано)	Предато за легализацију:	30 - 70% објеката
		Облик власништва:	мешовито

Извор: „База података за праћење мера за инклузију Рома“ - секција „Становање“, Републичког завода за статистику

У „Бази података за праћење мера за инклузију Рома“ - у секцији „Становање“, Републичког завода за статистику су објављени подаци за сва ромска насеља на подручју града, тј. подаци за једино ромско насеље на подручју града Смедерева – ромско насеље Мали Кривак.

Ромско насеље Мали Кривак покривено је водоводном и електричном мрежом,. Иако је обезбеђен приступ канализационој мрежи, ипак сва домаћинства нису прикључена на њу. Потребна је реконструкција водоводне мреже у ромском насељу у Мали Кривак.

У насељу постоји улична расвета, али она не покрива цело насеље (покривеност је изнад 70%). До насеља постоје асфалтне приступне саобраћајнице, али велик део унутрашњих саобраћајница још није асфалтиран.

Просторним планом града Седерева насеље је обухваћено у целисти, а усвојен је и план генералне регулације који обухвата насеље Мали Кривак. На основу ових планова могуће је извршити неопходне грађевинске интервенције за унапређење и озакоњење појединачних објеката. У овом тренутку је мање од 10% објеката легализовано, али је у току решавање великог броја предмета - предато је између 30% и 70% захтева у односу на укупан број нелегалних објеката у којима живе ромске породице.

3.4.4. Здравствена заштита

На подручју града Смедерева здравствену заштиту становништву обезбеђују здравствене установе које су предвиђене Уредбом о Плану мреже Републике Србије као и здравствене установе приватног сектора које су у власништву приватних предузетника. Према делатностима које обављају и услугама које пружају корисницима, групишу се по нивоима као установе примарне и секундарне здравствене заштите. Државна установа примарног нивоа обезбеђења и пружања здравствених услуга је Дом здравља „Смедерево“ у Смедереву чијим радом се обезбеђује здравствена заштита деце, школске деце и омладине, жена, одраслог становништва, запослених, стоматолошка здравствене заштита, збрињавање хитних стања, кућно лечење и нега и услуге поливалентне патронаже као и Апотекрска установа Смедерево. Секундарни ниво здравствене заштите обезбеђује Општа болница Смедерево и то стационарне и амбулантно-поликлиничке услуге као и услуге за лабораторијску и радиолошку дијагностику.

У Дому здравља Смедерево се не води посебна евиденција о пружању услуга здравствене заштите припадницима ромске заједнице. Такође, не постоје ни национални показатељи који би се користили за праћење здравственог стања Рома и Ромкиња.

3.4.5. Социјална заштита

У 2023. години од стране Центра за социјални рад евидентирано је 11188 корисника социјалне заштите, што представља 11,4% укупног броја становника. како се подаци не воде по националној припадности, није познат број корисника ромске националности.

Број лица ромске националности која се налазе на евиденцији НСЗ, Филијала Смедерево, Одељење за посредовање у запошљавању и планирање каријере а корисници су новчане социјалне помоћи је 161 (112 мушкараца и 49 жена).

Током последње три године припадници ромске националности су били корисници више програма социјалне и дечије заштите који су финансирани из буџета ЈЛС, као што су: венраедна новчана помоћ родитељски додатак, народна кухиња, једнократна новчана помоћ (за огрев, школски прибор, одећу, обућу, пакете хране,...), лични пратилац детета, трошкови сахрањивања.

Табела 11:

Корисници услуга социјалне заштите током 2022. године¹⁹

Узраст корисника	Мушкарци	Жене	Укупно
Деца (0-17)	1362	1217	2579
Млади (18-25)	279	691	970
Одрасли (26-64)	1827	3129	4956
Старији (65 и више)	680	1106	1786
Укупно	4148	6143	10291

Табела 12:

Корисници услуга социјалне заштите током 2023. године²⁰

Узраст корисника	Мушкарци	Жене	Укупно
Деца (0-17)	1276	1071	2347
Млади (18-25)	444	666	1110
Одрасли (26-64)	2136	3379	5515
Старији (65 и више)	885	1331	2216
Укупно	4741	6447	11188

¹⁹ Извор: Центар за социјални рад Смедерево

²⁰ Извор: Центар за социјални рад Смедерево

НАПОМЕНА:

Подаци о броју корисника по старости и полу дати су и за 2022. и 2023. годину.

Услед промена у процесу евидентирања у центрима за социјални рад, током 2023. године Центар за социјални рад Смедерево је имао одређене потешкоће.

Наиме, Центар је од марта месеца 2023. године отпочео са радом у новом софтверу -Систем за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите (СОЗИС) који је обезбедило Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. До марта месеца 2023. године Центар је радио у старом програму „Интеграл“. С обзиром да су корисници Центра и права, мере и услуге евидентирани и у једном и у другом програму и да је нови софтвер током године надограђиван (вршене су измене шифарника писарнице и сл.), наглашавамо да приказани подаци о броју корисника за 2023. годину нису потпуно прецизни.

У том смислу приказани су подаци за 2023. годину који су унети у информациони систем за прикупљање, обраду и анализу података -АУРОРА.

4. SWOT АНАЛИЗА

SWOT анализа је инструмент стратегијског планирања који има широку примену у планирању корпоративног, институционалног, личног, али и у планирању развоја заједнице (града/општине).

SWOT анализа је једноставна техника за идентификовање и разумевање **унутрашњих** снага и слабости организације (било које организације, укључујући и ЈЛС) и за идентификовање **спољашњих** могућности (шанси) и претњи са којима се организација суочава.

Циљеви *SWOT* анализе су:

1. Боље разумевање тренутне ситуације/проблема у којој се налазимо,
2. Планирање развоја на ефикасном искоришћавању ресурса, снага и предности којима располажемо, и на минимизирању утицаја слабости и мана које нас оптерећују,
3. Откривање шанси и могућности на којима можемо засновати развојну стратегију,
4. Идентификација спољашњих претњи и ризика које нам могу пореметити планове, као и планирање смањења њиховог утицаја.

Елементи *SWOT* анализе су:

- Унутрашњи фактори: СНАГЕ и СЛАБОСТИ које одликују локалну заједницу. ЈЛС има утицаја на ове факторе.
- Спољашњи фактори: ШАНСЕ и ПРЕТЊЕ које стоје на располагању или могу да угрозе спровођење стратегије. ЈЛС нема утицаја на ове факторе.

Објективно идентификоване снаге чине одличну основу за развој, те је битно знати чиме располажемо и шта од тога можемо још боље да искористимо. Објективно идентификоване слабости ће нам помоћи да сагледамо начине како да минимизујемо њихов утицај на даљи развој заједнице, јер на њих можемо да утичемо.

Добра анализа постојећих шанси нам може помоћи у сагледавању прилика из спољашњег окружења које можемо искористити за бржи развој. Добра анализа претњи ће нам помоћи у сагледавању ризика који могу да угрозе наше планове развоја и у изради алтернатива/решења како бисмо се са њима изборили.

SWOT анализа представљена у наставку је резултат радионица које су одржане са представницима заинтересованих страна. Заснована је на анализи доступних статистичких података, који су представљени у овом документу, и на проценама представника заинтересованих страна. Резултати анализе су представљени посебно за сваку област у фокусу овог локалног акционог плана: образовање, запошљавање, становање, здравство и социјална заштита.

4.1. Образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Рана обухваћеност и останак у систему образовања (од 3 године) - Постојање адекватних људских капацитета - стручан кадар (наставници, васпитачи, педагози, психолози) - Успостављени механизми за инклузију Рома у локалној средини – мобилни тим, координатор за ромска питања - Постојање додатне подршке инклузији - продуженог боравка у предшколској установи, као и топлог obroка - Постојање олакшица породицама са више деце (3 и 4) - Постојање широког спектра ваннаставних активности и пројеката - Постојање индивидуалних образовних планова (ИОП)	- Слаба сарадња са родитељима - Непостојање педагошких асистената, а посебно у основним школама и предшколским установама - Слаба информисаност родитеља о важности раног развоја - Не постоји евиденција деце ромске етничке припадности - Обухват деце ромске националности предшколским образовањем и васпитањем није потпун - Језичка баријера при уласку ромске деце у образовни систем - Низак ниво додатног стручног усавршавања у области рада са родитељима - Недостатак финансијских средстава за набавку уџбеника и одеће за децу ромске националности - рано запошљавање пре завршетка образовања, ангажовање на сезонским пословима) - Низак ниво имплементације и компликована имплементација индивидуалних образовних планова (ИОП)
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Унапређивање доступности, квалитета и праведности предшколског васпитања и образовања - учешће Града у пројекту „Инклузивно предшколско васпитање и образовање“ и другим сличним програмима - Успостављање подстицајних средстава и пројеката, и боље искориштавање постојећих - Афирмативне мере приликом уписа ученика ромске националности у средње школе и на факултете - Оснаживање родитеља и породица ромске националности у области образовања - Програми доквалификације и преквалификације Рома који су рано напустили школу - Унапређена образовна и васпитна инфраструктура и објекти у сваком месту - Увођење продуженог боравка за децу и од 3 разреда па на више - Увођење олакшица и за породице са више од 4 деце - Унапређење квалитета и правовремености информисања локалне заједнице - Могућност увођења нових програма учења (међупредметне компетенције)	- Миграције и осипање ромског становништва - Престанак финансирања активности у вези са образовањем Рома након завршетка појединачних пројеката - Недостатак средстава за додатну подршку образовању Рома - Ниска свест родитеља деце ромске националности о значају образовања - Рано ступање у брак ромске деце у средњим школама - Рано напуштање образовног система - Злоупотреба афирмативних мера (изјашњавање припадника других националности као Рома може довести до смањеног броја доступних места за припаднике ромске националности) - Неусклађеност образовних профила са потребама тржишта рада

Главне снаге Смедерева у области образовања ромске популације се огледају у квалитетној кадровској оспособљености и сарадњи локалних институција из области образовања, као и рани обухват и останак ромске деце у систему образовања. Међу снагама Града су и постојање олакшица породицама са више деце (са троје и четворо деце). Као главне слабости идентификоване су слаба сарадња са родитељима и њихова слаба информисаност о важности раног развоја, мали број педагошких асистената (посебно у основним школама и предшколским установама), непотпун обухват деце ромске националности предшколским образовањем и васпитањем, као и непостојање евиденција деце ромске етничке припадности.

Највеће шансе за унапређење образовања ромске деце се огледају у унапређивању доступности, квалитета и праведности предшколског васпитања и образовања, боље функционисање подстицајних програма и пројеката, афирмативне мере приликом уписа ученика ромске националности у средње школе и на факултете, оснаживање родитеља и породица ромске националности у области образовања, и програми доквалификације и преквалификације. Основне претње унапређењу положаја Рома у области образовања су миграције и осипање ромског становништва, престанак финансирања активности у вези са образовањем Рома након завршетка појединачних пројеката, недостатак средстава за додатну подршку образовању Рома, и ниска свест родитеља деце ромске националности о значају образовања.

4.2. Запошљавање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Постојање локалних институција из области запошљавања и њихова добра сарадња (Координатор за ромска питања, Мобилни тим за инклузију Рома, Савет за запошљавање, НСЗ - Смедерево) - Постоји ЛАП за запошљавање - Постоји ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња који обухвата и мере везане за запошљавање - Квалитетно информисање ромске популације - Школа за образовање одраслих има активног андрагога који пружа све релевантне информације - Постојање програма и подстицајних средстава за запошљавање Рома - мере активне политике запошљавања - Добра сарадња институција Града смедерева са Националном службом за запошљавање	- Мали број корисника мера за активно запошљавање и низак ниво њихове информисаности о доступним програмима - Немогућност обезбеђења осигурања за средства (жиранти, хипотеке, гаранције) за отпочињање самосталног пословања - Ниска мотивисаност и информисаност ромске популације о плану и програму функционалног образовања одраслих - Недовољно информисаност ромске популације о могућностима запошљавања - Ниска мотивација ромске популација за запошљавање - Ниска квалификациона структура ромске популације
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Субвенције за запошљавање нових радника кроз мере активне политике - Обуке за радна места - за тржиште рада, доквалификација, преквалификација - Програми и субвенције за самозапошљавање - Организације радионица за потребе информисања о развијању предузетничких вештина	- Могуће смањивање укупног броја доступних радних места. Нестабилност тржишта рада. - Висока стопа напуштања средњег образовања - Дискриминација Рома приликом запошљавања - Високе законске пореске обавезе за послодавце

Главне снаге Смедерева у области запошљавања ромске популације огледају се у постојање локалних институција из области запошљавања и њихове добра сарадња

(Координатор за ромска питања, Мобилни тим за инклузију Рома, Савет за запошљавање, НСЗ - Смедерево), као и у постојању планске документације на локалном нивоу (ЛАП за запошљавање, ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња који обухвата и мере везане за запошљавање). Као снаге града су идентификовани и квалитетно информисање ромске популације у области запошљавања (Школа за образовање одраслих Смедерево има активног андрагога који пружа све релевантне информације), као и постојање програма и подстицајних средстава за запошљавање Рома (мере активне политике запошљавања). Основне слабости града су мали број корисника мера за активно запошљавање и низак ниво њихове информисаности о доступним програмима, немогућност обезбеђења осигурања за подстицајна средства (жиранти, хипотеке, гаранције) за отпочињање самосталног пословања, и недовољна информисаност ромске популације о програмима и могућностима везаним за запошљавање. Највеће шансе се огледају у мерама активне политике запошљавања, доквалификацији и преквалификацији ромске популације, као и другим програмима подршке. Највеће идентификоване претње се односе на нестабилност тржишта рада, дискриминацију Рома приликом запошљавања, и високу стопу напуштања средњошколског образовања.

4.3. Становање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Израда ПТД за водоводну мрежу у насељу Мали Кривак - Развијен и едукован Ромски ОЦД сектор - Политичка воља ЈЛС за решавање питања становања Рома и Ромкиња	- Нерешени имовинско-правни односи, као предуслов за озакоњење објеката - Лоши услови становања неких припадника ромске популације - Непостојање инфраструктуре у појединим насељима - Непотпун обухват постојећом инфраструктуром - неки станови/куће немају прикључке на основну инфраструктуру - Није покренут поступак легализације значајног броја објеката - нису поднети захтеви за легализацију - Неинформисаност припадника ромске заједнице (ван претежно ромских насеља) о могућностима и правима која би могла да побољшају услове становања - Издвојена средства у буџету за побољшање услова живота Рома нису довољна за све потребе - Непостојање социјалних станова
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Постојање конкурса у оквиру програма ЕУ инклузији Рома у Србији – подршка за израду техничке документације за инфраструктуру, као и за подршку у легализацији - Постојање конкурса покрајинског Секретаријата за социјалну политику за унапређење услова становања Рома - Унапређење сарадње са Републичком агенцијом за јавну својину ради решавања имовинско-правних питања - Међуопштинска сарадња - успостављање сарадње са другим ЈЛС ради решавања имовинско-правних односа у случају јавне својине (државне) - Идентификација имовине где је Центар за социјалну заштиту уписан, или био уписан, као корисник, а власништво је Републике Србије, ради потенцијалног решавања проблема становања Рома	- Наставак изградње нових нелегалних објеката - Неквалитетна градња стамбених објеката - Климатске промене, елементарне непогоде, атмосферска вода - Измена Закона о легализацији, Планирању и изградњи – потенцијално увођење рестриктивнијих мера од досадашњих - Немогућност отуђења земљишта у јавној својини - Промена државне политике по питању инклузије Рома - Нередовно плаћање рачуна за комуналне услуге од стране ромске популације

Град је посвећен решавању проблема становања, што се огледа у редовном издвајању средстава из буџета за ове намене. Одељење за урбанизам је добро упознато са проблемима становања ромске заједнице и пружа помоћ у решавању тих проблема.

Са друге стране, град Смедерево има и низ слабости у области становања, које се огледају у нерешеним имовинско-правни односима (па из тог разлога није покренут поступак легализације значајног броја објеката), непостојању или непотпуном обухвату инфраструктуре у појединим насељима), те повезаним лошим условима становања неких припадника ромске популације.

Локална самоуправа као главне шансе за унапређење тренутне ситуације може користити могућности које пружају конкурси на националном, покрајинском и међународном нивоу, као и унапређење сарадње са националним институцијама и другим локалним самоуправама у окружењу. Град Смедерево треба да осмисли и имплементира низ активности како би се спречиле околности које могу да доведу до даљег погоршања услова становања, а које се огледају примарно у наставку изградње нових нелегалних објеката и неквалитетној градњи стамбених објеката.

4.4 Здравство

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Развијена мрежа здравствених установа - Доступност здравственог система ромској популацији у њиховим насељима - Добра сарадња институција на локалу у области здравствене заштите као и постојање планова превентивних и скрининг програма - Покривеност ромских насеља услугама патронажне службе - Висок проценат Рома и Рокиња који поседују здравствену књижицу и лична документа - Постојање Савета за здравље - Постојање институције Заштитника права пацијената (остваривање права на здравствену заштиту) - Постојање средстава из буџета Града, која су намењена за унапређење здравља и социјалног статуса осетљивих категорија становника	- Непостојање планских истраживања и систематизованих података о здрављу Рома и Ромкиња - Недовољан број здравствених медијатора/ки - Слаб одзив ромске популације на превентивне прегледе и скрининг програме - Ниска свест о значају превентивних прегледа и лечењу незаразних хроничних болести - Угрожено репродуктивно здравље Ромкиња (малолетничке трудноће, абортуси, контраиндикације) - Непостојање саветника за ментално здравље
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Унапређење едукације из области здравља, посебно едукација и информисање деце у школама - Интегрисане услуге - међусекторска сарадња свих установа на територији Града Смедерева - Доступност међународних извора финансирања из конкурса за пројекте из области здравства - Конкурс министарства здравља за запошљавање ромског медијатора у здравству - Укидање забране запошљавања у здравству	- Одлив здравствених радника из земље - Предрасуде запослених и други учесника према ромској популацији - Неконтролисана миграција и њене последице – Роми не поседују информације о својој здравственој историји када се преселе - Неинформисаност ромске популације о правима из области здравствене заштите - Незаинтересованост Рома и Ромкиња за редовне здравствене прегледе - Низак животни стандард ромског становништва

У области здравствене заштите ромске популације у граду Смедереву значајну снагу представља разграната мрежа установа здравствене заштите у којима су услуге здравствене заштите доступне ромској популацији, као и низ повезаних институција, механизма и услуга из области здравствене заштите. Такође, снага је и постојање средстава из буџета Града, која су намењена за унапређење здравља и социјалног статуса осетљивих категорија становника

Међутим, постоји и низ слабости које отежавају инклузију Рома у области здравствене заштите, као што су: непосвећеност и недовољна информисаност ромске популације о здравственој заштити, угрожено репродуктивно здравље Ромкиња и недовољна просвећеност и едукација Ромкиња о репродуктивном здрављу, недовољан број здравствених радника у насељеним местима, непостојање истраживања и систематизованих података о здрављу Рома и Ромкиња, и недостатак финансијских средстава за увођење нових програма из области здравља.

Главне шансе за унапређење здравља ромске популације у граду Смедереву се односе на унапређење едукације из области здравља, посебно едукација и информисање деце у школама, увођење система интегрисаних услуга (међусекторске сарадње свих установа на територији града Смедерева), и коришћење домаћих и међународних извора финансирања из конкурса за пројекте из области здравства. Главна претња која може да угрози унапређење здравља у Смедереву је наставак одлива здравствених радника из земље, што би додатно ослабило ситуацију у здравству у граду Смедереву, јер је једна од основних идентификованих слабости недовољан број здравствених радника у насељеним местима.

4.5. Социјална заштита

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Квалитетан и лиценциран стручни кадар - Развијена мрежа институција у области социјалне заштите (Савет за социјалну заштиту, Центар за социјални рад, Црвени крст) - Редовна издвајања из буџета за унапређење социјалног положаја Рома - Локална Стратегија развоја социјалне заштите.	- Непостојање евиденције ромске популације, као и размене података између институција (ограничења услед одредби Закона о заштити података о личности) - Непостојање централног регистра података и тиме условљен недостатак података - Недовољна средства и људски ресурси у Центру за социјални рад - Непостојање програма стручног оспособљавања запослених - Недовољна техничко-технолошка и финансијска средстава - Ограничени капацитети и ресурси ромских удружења за реализацију пројеката из области социјалне заштите
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Финансијска и техничка подршка домаћих и страних донатора у области социјалног укључивања Рома - Израда и усвајање ЛАП-а за унапређење положаја Рома и за наредни плански период - Међународна и национална стратешка документа у области социјалне заштите и инклузије Рома - Израда и усвајање Стратегије развоја социјалне заштите града Смедерева и за наредни плански период	- Дискриминација Рома при запошљавању - Ограничење нових запошљавања и непопуњавање постојећих систематизованих радних места у јавном сектору - Миграциона кретања становништва - Неспровођење донетих планских докумената - Непостојање механизма за праћење спровођења активности предвиђених планским документима

У области социјалне заштите ромске популације као основне снаге идентификовани су квалитетни кадрови, квалитетан рад локалних институција и активне организације цивилног друштва. Град Смедерево редовно издваја средства из буџета за унапређење социјалног положаја Рома.

5. ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

За град Смедерево дефинисан је један општи циљ, 5 посебних циљева и 11 мера.

Општи циљ Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2025 - 2028. године је: „Побољшање квалитета живота Ромкиња и Рома на територији града Смедерева у свим сегментима друштва“.

ЛАП има пет посебних циљева који доприносе остварењу општег циља, и то по један посебан циљ у свакој од пет кључних области релевантних за социјално укључивање ромске националне мањине - образовање, запошљавање, становање, здравствена и социјална заштита:

Посебан циљ 1: Повећана укљученост деце и младих ромске националности на свим нивоима образовања и подизање видљивости ромске културе и идентитета.

Посебан циљ 2:. Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећање њихове запошљивости у граду Смедереву

Посебан циљ 3: Унапређени услови становања Рома и пружена подршка у поступку озакоњења бесправно саграђених објеката;

Посебан циљ 4: Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређење репродуктивног и општег здравља свих категорија ромског становништва;

Посебан циљ 5: Унапређена информисаност и приступ правима и услугама из области социјалне заштите за све категорије ромског становништва.

Посебни циљеви се остварују реализацијом већег броја мера у свакој посебној области, а њихова остварљивост се прати и мери на основу индикатора исхода, за које су утврђене базне и циљане вредности.

ОБРАЗОВАЊЕ

‘Посебан циљ: Повећана укљученост деце и младих ромске националности на свим нивоима образовања и подизање видљивости ромске културе и идентитета.

Мере:

1.1. Обезбеђивање материјалне и стручне подршке родитељима, деци и ученицима ромске националности у циљу потпунијег обухвата образовним установама на свим нивоима образовања уз делотворну превенцију напуштања школовања

1.2. Подршка ромским културним установама и организацијама за унапређивање њихових програмских и пројектних активности из области ромске традиције, културе и информисања на матерњем језику.

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Посебан циљ: Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећање њихове запошљивости

Мере:

- 2.1. Подизање нивоа информисаности ромске популације о могућностима запошљавања
- 2.2. Повећано укључивање у мере активне политике запошљавања ради већег учешћа радно способних Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада
- 2.3. Обуке за дефицитарна занимања ради повећања конкурентности Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада

СТАНОВАЊЕ

Посебан циљ : Унапређени услови становања Рома и пружена подршка у поступку озакоњења бесправно саграђених објеката.

Мере:

- 3.1. Унапређење планског основа за побољшање стања у ромским насељима
- 3.2. Унапређење комуналне инфраструктуре у подстандардним насељима

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Посебан циљ 4:- Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређено репродуктивно и опште здравље свих категорија ромског становништва.

Мере:

- 4.1. Подизање нивоа информисаности о могућностима коришћења програма и услуга из домена здравствене заштите од стране ромске популације, уз нагласак на посебно осетљиве групе, младе и лица 65+
- 4.2. Унапредити здравље и развој ромске деце и омладине кроз побољшан приступ превентивним прегледима и промоцију здравих стилова живота.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Посебан циљ 5: -Унапређена информисаност и приступ правима и услугама из области социјалне заштите за све категорије ромског становништва.

Мере:

- 5.1. Унапредити канале комуникације између институција из домена социјалне заштите и ромске заједнице
- 5.2. Подстицање укључивања ромске деце и породица које су у ризику од насиља и злоупотребе у постојеће програме и мере подршке из домена социјалне заштите

6. АКЦИОНИ ПЛАН

Овим Акционим планом детаљно се разрађују постављени циљеви. У њему су дефинисани активности/пројекти, носиоци активности, партнери, потребна финансијска средства и извори, као и показатељи за мерење успешности реализације планираних активности/пројеката.

ОПШТИ ЦИЉ:	Побољшати социјално-економски положај и постићи већу социјалну укљученост Рома и Ромкиња у граду Смедереву у свим сегментима друштва						
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефеката)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере	
Обухват деце ромске националности средњошколским образовањем	Број	2023.	70	2027.	80	Извештај Одељења за јавне службе	
Број ромских домаћинстава којима су унапређени услови становања	Број	2023	358	2027.	420	Извештај Одељења за урбанизам	
Број лица ромске националности којима је престала евиденција у Филијали Смедерево Националне службе за запошљавање због запошљавања или samozапошљавања у периоду од 2023-2027. године	Број	2023.	73	2027.	85	Извештај НСЗ	
Број Рома који не поседује здравствену књижицу	Број	2024.	5	2027.	0	Извештај здравствене медијаторке	
% домаћинстава ромске националности који примају новчану социјалну помоћ	%	2023.	10%	2027.	12%	Извештај ЦСР и НСЗ	

6.1. Област образовање

ПОВЕЋАЊЕ УКЉУЧЕНОСТИ ДЕЦЕ, МЛАДИХ И ОДРАСЛИХ ЛИЦА РОМСКЕ НАЦИОНАЛНОСТИ НА СВИМ НИВОИМА ОБРАЗОВАЊА И ПОДИЗАЊЕ ВИДЉИВОСТИ РОМСКЕ КУЛТУРЕ И ИДЕНТИТЕТА						
ПОСЕБАН ЦИЉ 1:	Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност
	Повећан број ромске деце укључене у предшколски програм	Број	2022/2023	80%	2027.	90%
	Број ромске деце уписане у средње школе у односу на број деце која су завршила основну школу	%	2022/2023.	25%	2027.	60%
	Број одраслих лица ромске националности укључених у програм функционалног основног образовања одраслих	Број	2022/2023	10	2027.	20
						Одељење за јавне службе Градске управе града Смедерева
						Одељење за јавне службе Градске управе града Смедерева
						Одељење за јавне службе Градске управе града Смедерева, ШООО

Мера 1.1.		Обезбеђивање материјалне и стручне подршке родитељима, деци и ученицима ромске националности у циљу потпунијег обухвата образовним установама на свим нивоима образовања уз делотворну превенцију напуштања школовања		Тип мере:	Информативно-едукативна мера	
Ноцилац мере:		Град Смедерево, Одељење за јавне службе		Партнери	Мобилни тим, предшколске установе, основне школе, школска управа	
Период спровођења:		2025-2027.		Потребне измене прописа:	Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	9.600.000,00	Вредност финансијских средстава по годинама	2025. 3.100.000,00 2026. 3.200.000,00 2027. 3.300.000,00	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања	Буџет ЈЛС: 9.600.000,00 РСД Донатори и остали:	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности	Извор провере
Број одржаних информативних радионица за родитеље деце ромске националности		Број	2023/2024	3	2025 3 2026 5 2027 8	Извештај Мобилног тима
Број додељених стипендија за ученике средњих школа ромске националности		Број	2023/2024	44	50 50	Одељење за јавне службе ГУ града Смедерева
Број додељених стипендија за студенте ромске националности		Број	2023/2024	2	3 4 5	Одељење за јавне службе Градске управе града Смедерева

11 У складу са Законом о планском систему („Сл. гласник РС“, бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Бредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
1.1.1	Едукативне радионице за ромске родитеље о значају васпитања и образовања деце у раном узрасту и обезбеђивању континуитета у образовању	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	ОЦД, Предшколска установа „Наша радост“	2025-2027	600.000,00	2025- 200.000,00 2026.- 200.000,00 2027- 200.000,00	Буџет Града 600.000,00 РСД Позиција за имплементациј у ЛАП-а
1.1.2	Обезбеђивање подршке и помоћи родитељима у процесу уписа деце у програме предшколског васпитања и образовања	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	Мобилни тим ОЦД	2025-2027	/	/	Из редовних активности
1.1.3	Радионице у школама за информисање родитеља ромске деце о постојећим локалним институционалним мерама материјалне подршке за укључивање и опстајање деце/ученика у систем образовања (превоз, ужина, боравак, школски прибор...)	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	Мобилни тим Школска управа Основне школе ОЦД	2025-2027	/	/	Из редовних активности

1.1.4	Инфо сесије за информисање родитеља и ученика о афирмативним мерама за упис ромских ученика у средње и више школе и на факултет	Градска управа града Смедерева-Одељење за јавне службе	Школска управа ОЦД Мобилни тим	2025-2027	300.000,00	2025. 100.000,00 2026. 100.000,00 2027. 100.000,00	Буџет Града 300,00 РСД Позиција за имплементациј у ЛАП-а
1.1.5	Подршка укључивању родитеља ромске деце у савете родитеља	Мобилни тим	Мобилни Тим	2025-2027	/	/	Из редовних активности
1.1.6	Стипендије за средњошколце ромске националности	Градска управа града Смедерева-Одељење за јавне службе			7.500.000,00	2025. 2.500.000,00 2026. 2.500.000,00 2027. 2.500.000,00	Буџет Града 7.500.000,00 РСД Позиција за имплементациј у ЛАП-а
1.1.7	Стипендије за студенте ромске националности	Градска управа града Смедерева-Одељење за јавне службе		2025-2027	1.200.000,00	2025. 300.000,00 2026. 400.000,00 2027. 500.000,00	Буџет Града 1.200.000 РСД Позиција за имплементациј у ЛАП-а
1.1.8	Професионална оријентација за ученике 8. разреда	Школска управа-школе	Мобилни тим ОЦД	2025-2027	/	/	Из редовних активности

Мера 1.2	Подршка ромским организацијама за унапређивање њихових програмских и пројектних активности из области ромске традиције, културе и информисања на матерњем језику	Тип мере:				Институционално-управљачка мера
Ноцилац мере:		Партнери				
Период спровођења:	2025-2027.	Потребне измене прописа:				Не
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	3.600.000,00	Вредност финансијских средстава по годинама	2022.-1.200.000,00 2023.- 1.200.000,00 2024.- 1.200.000,00	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања	Буџет ЈЛС: Донатори и остали	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
				2025.	2026.	
Број подржаних пројеката ОПД из области ромске културе и идентитета	Број	2024.	2	2	3	Извештај надлежног органа Града
Број подржаних културних догађаја из домена ромске културе и идентитета	Број	2024.	2	2	3	Извештај Одељења за јавне службе Градске управе града Смедерева

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
1.2.1	Обезбедити финансирање/суфинансирање реализације програмских активности локалних РОЦД за промоцију традиције и културе Рома	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	РОЦД	2025-2027.	1.200.000,00	2025.- 400.000,00 2026.- 400.000,00 2027.- 400.000,00	Буџет Града 1.200.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а
1.2.2	Финансирање најбољег пројекта из домена ромске културе и идентитета по позиву	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	ОЦД	2025-2027.	1.500.000,00	2025.- 500.000,00 2026.- 500.000,00 2027.- 500.000,00	Буџет Града 1.500.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а
1.2.3	Организација обележавања значајних догађаја који су везани за културни идентитет Рома (8. април, Светски дан Рома)	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	РОЦД	2025-2027.	900.000,00	2025.- 300.000,00 2026.- 300.000,00 2027.- 300.000,00	Буџет Града 900.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а

6.2. Област запошљавање

ПОСЕБАН ЦИЉ 2:	Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећање њихове запошљивости					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извори провере
Број лица ромске националности укључених у формално тржиште рада кроз мере АПЗ НСЗ	Број	2023	103	2027.	130	Одељење за јавне службе Градске управе града Смедерева Извештај НСЗ
Број Рома и Ромкиња који су прошли неку обуку из домена запошљавања	Број	2023.	70	2027.	80	Одељење за јавне службе градске управе града Смедерева; Извештај НСЗ

Мера 2.1	Подизање нивоа информисаности ромске популације о могућностима запошљавања	Тип мере:	Информативна мера				
Ноцилац мере:	НСЗ	Партнери	Град Смедерево				
Период спровођења:	2025-2027.	Потребне измене прописа:	Не				
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	0,00 РСД	Вредност финансијских средстава по годинама	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања				
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере	
				2025.	2026.		2027.
Број информисаних лица ромске националности о правима и обавезама која имају пријављивањем на евиденцију НСЗ	Број	2023.	60	60	65	70	Листе присутних, Извештај Мобилног тима за инклузију Рома града Смедерева и Извештај НСЗ

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
2.1.1	Информисање чланова ромских удружења о мерама активне политике запошљавања ради даљег информисања шире ромске заједнице	НСЗ	ОЦД, Мобилни тим	2025-2027	/	/	Из редовних активности
2.1.2	Инфо - дани у ромским насељима о актуелним јавним позивима и конкурсима за коришћење мера АПЗ	НСЗ	ОЦД, град Смедерево, Мобилни Тим	2025-2027.	/	/	Из редовних активности
2.1.3	Радионице за оснаживање Ромкиња за коришћење мера АПЗ	ОЦД, град Смедерево. Мобилни тим	НСЗ	2025-2027.	/	/	Из редовних активности

Мера 2.2		Повећано укључивање у мере активне политике запошљавања ради већег учешћа радно способних Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада		Тип мере:		Информативно-едукативна мера	
Ноцилац мере:		НСЗ		Партнери		Град Смедерево	
Период спровођења:		2025-2027 .		Потребне измене прописа:		Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	2.000.000,00 РСД	Вредност финансијских средстава по годинама	2025. 1.000.000,00 РСД 2026. 1.000.000,00 РСД	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања	Буџет ЈЛС: 2.000.000,00 РСД Донатори и остали: 0,00 РСД		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		
					2025.	2026.	2027.
Број лица ромске националности која су прошла неку од обука у организацији НСЗ		Број	2023.	/		20	25
Број додељених субвенција послодавцима који запошљавају лица ромске националности		Број	2023.	/	0	5	5
							Извор провере
							Извештај НСЗ
							Град Смедерево, Одељење за привреду

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
2.2.1	Обука ромског становништва за активно тражење посла	НСЗ	Град Смедерево	2025-2027.	/	/	Из редовних активности
2.2.2	Субвенције послодавцима који запошљавају Роме и Ромкиње	Градска управа града Смедерева, Одељење за привреду	Национална служба за запошљавање, Филијала Смедерево, послодавци	2025-2027.	3.000.000,00 РСД	2025. 1.000.000,00 2026. 1.000.000,00 2027. 1.000.000,00	Буџет Града Смедерева 3.000.000,00 РСД

Мера 2.3		Обуке за дефицитарна занимања ради повећања конкурентности Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада		Тип мере:		Информативно - едукативна мера	
Ноцилац мере:		Град Смедерево		Партнери		ОЦД, НСЗ	
Период спровођења:		2025-2027.		Потребне измене прописа:		Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)		Вредност финансијских средстава по годинама		2025. 500.000,00 РСД 2026. 500.000,00 РСД 2027. 500.000,00 РСД		Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
					2025.	2026.	
Број лица ромске националности који су прошли неку од обука за дефицитарна занимања		Број	2023.	15	15	15	Градска управа града Смедерева, Одељење за јавне службе

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
2.3.1	Обука Ромског становништа за дефицитарна занимања	Град Смедерево	ОЦД, НСЗ	2025-2027.	1.500.000,00 РСД	2025. 500.000,00 2026. 500.000,00 2027. 500.000,00	Буџет Града 1.500.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а

6.3. Област становање

ПОСЕБАН ЦИЉ 3:	Унапређени услови становања Рома					
	Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност
Број ромских насеља обухваћених изменама и допунама планске/урбанистичке документације						
	Број ромских насеља обухваћених изменама и допунама планске/урбанистичке документације	Број	2022/2023	0	2027.	1
	Број ромских насеља обухваћених изменама и допунама планске/урбанистичке документације	Број	2023.	/	2027.	15
Број ромских насеља у којима је побољшана комунална опремљеност	Број ромских насеља у којима је побољшана комунална опремљеност	Број	2023.	1	2027.	2

Мера 3.1.		Унапређење планског основа за побољшање стања у ромским насељима	Тип мере:	Институционално - управљачка мера		
Ноцилац мере:		Градска управа града Смедерева- Одељење за имовинско правне и комуналне послове	Партнери	ЈП Урбанизам		
Период спровођења:		2025-2027.	Потребне измене прописа:	Да		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	15.000.000,00	Вредност финансијских средстава по годинама	2026. 1.500.000,00	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања	Буџет ЈЛС: 1.500.000,00 РСД Донатори и остали: 15.000.000,00 РСД	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности	
					2025.	2026.
Број нових донетих/измењених планских докумената за ромска насеља		Број	2023.	0	1	1
Покренута иницијатива за измену плана генералне регулације за насеље Мали Кривак		Да Не	2023.	Не	Да -	Број званичних иницијатива -

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
3.1.1	Покретање иницијативе за измену и допуну плана генералне регулације за насеље Мали Кривак	Градска управа града Смедерева- Одељење за имовинско правне и комуналне послове	ЈП Урбанизам Смедерево	2025. година	/	/	/
3.1.2	Израда плана детаљне регулације- насеље Мали Кривак	Градска управа града Смедерева- Одељење за имовинско правне и комуналне послове	ЈП Урбанизам Смедерево	2026. година	16.500.000,00	2026. 16.500.000,00	Буџет ЈЛС: 1.500.000,00 Донатори и остали: 15.000.000,00 РСД

Мера 3.2	Унапређење комуналне инфраструктуре у подстандардним насељима	Тип мере:	Институционално-управљачка-оранаганизациона мера		
Ноцилац мере:	Градска управа града Смедерева- Одељење за имовинско правне и комуналне послове, Одељење за ЈЕР	Партнери	Стручне организације		
Период спровођења:	2025-2027.	Потребне измене прописа:	Да		
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	55.000.000,00	Вредност финансијских средстава по годинама	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања		
		2026. 55.000.000,00	Будет ЈЛС: 5.000.000,00 РСД Донатори и остали: 50.000.000,00 РСД		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Базна вредност	Циљне вредности	Извор провере	
			2025.	2026.	2027.
Број ромских насеља у којима је унапређена канализациона и водоводна мрежа		Број 2023.	0	1	1
					Извештај Одељења за имовинско правне и комуналне послове

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
3.2.1	Изградња водоводне мреже у насељу Мали Кривак	Град Смедерево	Стручне организације	2026.	55.000.000,00	2023.- 55.000.000,00	Буџет Града: 5.000.000,00 РСД Донатори и остали: 50.000.000,00 РСД

6.4. Област здравствена заштита

ПОСЕБАН ЦИЉ 4:	Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређење репродуктивног и општег здравља свих категорија					
	Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	% младих Рома и Ромкиња који су користили превентивне прегледе у односу на број лица обухваћених информационо - едукативним догађајима	%	2023.	/	2027.	40%
	% старих лица ромске националности која користе услуге из домена здравствене заштите у односу на број лица која су обухваћена теренским посетама и кампањама	%	2023	Н.п	2027	40%
					Извештај Мобилног тима	Извештај Мобилног тима

Мера 4.1.		Подизање нивоа информисаности о могућностима коришћења програма и услуга из домена здравствене заштите од стране ромске популације, уз нагласак на посебно осетљиве групе младих и лица и лица старијих од 65 година		Тип мере:		Информационо-едукативна	
Ноцилац мере:		Дом здравља		Партнери		Мобилни тим, Град Смедерево, ОЦД	
Период спровођења:		2025-2027.		Потребне измене прописа:		Не	
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	200.000,00 РСД	Вредност финансијских средстава по годинама	2025. 100.000,00 РСД 2026 100.000,00 РСД	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања	Буџет Града: 200.000,00 РСД		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности		Извор провере
					2025	2026	
Број информационих активности о постојећим здравственим превентивним услугама		Број	2023.	1	2	2	Извештај Дома здравља
Број израђених промотивних материјала из домена здравствене заштите		Број	2023.	0	1	1	Дом здравља, Водич, примерак промотивног материјала

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
4.1.1	Едукативне радионице за подизање свести родитеља о значају вакцинације	Дом здравља	Мобилни тим	2025-2027.	/	/	Из редовних активности
4.1.2	Информативне кампање у ромским насељима о постојећим услугама ДЗ	Дом здравља, Здравствени медијатор	ОЦД	2025-2027.	/	/	Из редовних активности
4.1.3	Израда водича за промоцију постојећих институција и механизма за заштиту права пацијената и добијања бесплатне правне помоћи у области здравствене заштите	Градска управа града Смедерева Одељење за јавне службе, Одсек за социјалну и здравствену заштиту	Дом здравља, Општа болница Мобилни тим	2025.	100.000,00	2025. 100.000,00	Буџет Града: 100.000,00РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а
4.1.4	Кампање у ромским насељима ради информисања старог становништва(65+) о постојећим превентивним програмима и услугама у ДЗ	Дом здравља	Мобилни тим	2025-2027.	/	/	Из редовних активности

4.1.5	Израда и дистрибуција промотивног материјала на тему очувања репродуктивног здравља за младе	Дом здравља	Град Смедерево, ОЦД, ОШ, ЗМ	2026.	100.000,00	2026. 100.000,00 РСД	Буџет Града: 100.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а
-------	--	-------------	-----------------------------	-------	------------	-------------------------	--

Мера 4.2	Унапредити здравље и развој деце и омладине ромске националности кроз побољшан приступ превентивним прегледима и промоцију здравих стилова живота	Тип мере:	Информационо-едукативна мера			
Ноцилац мере:	Дом здравља	Партнери	Град Смедерево, спортски клубови, ОЦД			
Период спровођења:	2025-2027.	Потребне измене прописа:	Да			
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	600.000,00 РСД	Вредност финансијских средстава по годинама	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања			
		2025. 200.000,00 РСД	Буџет Града: 600.000,00 РСД			
		2026.- 200.000,00 РСД				
		2027. 200.000,00 РСД				
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна вредност	Циљне вредности	Извор провере		
			2025.	2026.	2027.	
Број едукација деце и омладине у ромским насељима	Број	2023.	35	40	45	Извештај Мобилног тима
Број подржаног чланства деце и омладине ромске националности у спортским клубовима	Број	2023.	20	20	25	Извештај спорских клубова

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
4.2.1	Финансијска подршка учлањивања деце ромске националности у спортске клубове	Градска управа града Смедерева, Одељење за јавне службе	Спортски клубови	2025-2027.	600.000,00	2025. 200.000,00 2026. 200.000,00 2027. 200.000,00	Буџет Града 600.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а
4.2.2	Едукативне радионице у основним школама о значају здраве исхране и здравих стилова живота	Дом здравља	ЗМ, ОЦД, Мобилни тим	2025-2027.	/	/	Из редовних активности

6.5. Област социјална заштита

Унапређена информисаност и приступ правима и услугама у области социјалне заштите за све категорије ромског становништва							ПОСЕБАН ЦИЉ 5:	
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извори провере		
% корисника ромске националности који су остварили права из домена социјалне заштите у односу на број лица обухваћених информационим догађајима	%	2023.	60%	2027.	80%	Извештај ЦСР Извештај надлежног органа града Смедерева		
Број лица ромске националности у ризику од насиља и злоупотребе обухваћени информационо-едукативним догађајима	%	2023.	/	2027.	70%	Листе присутности Извештаји мобилног тима		

Мера 5.1	Унапредити канале комуникације између институција из домена социјалне заштите и ромске заједнице	Тип мере:	Информационо едукативна
Ноцилац мере:	Дом здравља	Партнери	Мобилни тим, град Смедерево, ОЦД
Период спровођења:	2025-2027.	Потребне измене прописа:	Не
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)	100.000,00 РСД	Вредност финансијских средстава по годинама	Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	100.000,00 РСД	2025. 100.000,00 РСД	Буџет ЈЛС: 100.000,00 РСД Донатори и остали: 0,00 РСД
Сprovedено истраживање о искуствима ромске заједнице у вези са услугама социјалне заштите	Јединица мере	Базна вредност	Циљне вредности
	Да Не	Не	2025. 0 2026. Да 2027. 0
		Базна година	Извор провере
		2023.	Анализа података

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
5.1.1	Организовање перманентних састанака представника институција и представника већих ромских насеља-фокус група	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	ЦСР, Мобилни тим, ОЦД	2025-2027.	/	/	/
5.1.2	Израда и дистрибуција водича за остваривање права из домена социјалне заштите прилагођен корисницима	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	ЦСР	2025.	100.000,00	2025. 100.000,00	Будет града 100.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а

Мера 5.2		Подстицање укључивања деце и породица ромске националности које су у ризику од насиља и злоупотребе у постојеће програме и мере подршке из домена социјалне заштите		Тип мере:		Информационо-едукативна					
Ноцилац мере:		Град Смедерево		Партнери		ЦЦР, Мобилни тим, ОЦД					
Период спровођења:		2025-2027.		Потребне измене прописа:		Не					
Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД)		180.000,00 РСД		Вредност финансијских средстава по годинама		2025. 60.000,00 РСД 2026. 60.000,00 РСД 2027. 60.000,00 РСД		Укупно процењена финансијска средства за меру по изворима финансирања		Буџет ЈЛС: 180.000,00 РСД Донатори и остали: 0,00 РСД	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)				Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере	
							2025	2026	2027		
Број едукативних радионица				Број	2021.	/	3	3	3	Град Смедерево Извештаји	
Број медијских материјала				Број	2021.	/	3	3	3	Град Смедерево Извештаји	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнер	Рок за реализацију	Укупно потребна финансијска средства (РСД)	Вредност финансијских средстава по годинама (РСД)	Вредност финансијских средстава по изворима (РСД)
5.2.1	Едукативне радионице о препознавању видова насиља и преузимању превентивних мера за заштиту угрожених лица у свим већим ромским насељима за децу и жене	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	ОЦД, Мобилни тим, ЦСР	2025-2027.	90.000,00	2025. 30.000,00 2026. 30.000,00 2027. 30.000,00	Буџет Града 90.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а
5.2.2	Едукативне радионице за родитеље о злоупотребама деце и трговини људима у свим већим ромским насељима	Градска управа града Смедерева- Одељење за јавне службе	ОШ, СШ, Мобилни тим, ОЦД	2025-2027.	90.000,00	2025. 30.000,00 2026. 30.000,00 РСД 2027. 30.000,00	Буџет града 90.000,00 РСД Позиција за имплементацију ЛАП-а

7. ОКВИР ПРОГРАМСКОГ БУЏЕТА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Израдом и усвајањем Локалног акционог плана за социјално укључивање Рома и Ромкиња у граду Смедереву за период од 2025-2027. године, стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета Града у годинама реализације Акционог плана.

Акциони план садржи процену трошкова за спровођење активности предвиђених предметним Планом, па је стога неопходно вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода у складу са мерама и активностима у конкретним програмима буџета, ради остваривања циљева програмског буџетирања у локалној самоуправи.

Укупан износ потребан за реализацију Акционог плана за инклузију Рома града Смедерева, за период од 2025-2027. године износи 93.280.000,00 РСД. Очекивана издвајања из буџета Града за реализацију свих активности предвиђених Акционим планом, у току наредног трогодишњег периода износе 25.280.000,00 РСД, док очекивана средства из донаторских извора износе 65.000.000,00 РСД. Један део средстава из локалног буџета град Смедерево већ ангажује спровођењем својих редовних активности нпр. у области социјалне заштите, образовања или запошљавања које су регулисане локалним одлукама, док је за поједине активности потребно обезбедити додатна средства из буџета.

Обезбеђење донаторских средстава у току трајања спровођења Акционог плана је у надлежности Одељења за јавне службе, у сарадњи са осталим одељењима Градске управе града Смедерева, која ће бити задужена за спровођење појединих активности из ЛАП-а, и то свако у својој надлежности. Локални акциони план садржи неколико већих инфраструктурних пројеката који се односе на побољшање услова живота и становања ромске популације, те стога би они требало да буду фокус локалне самоуправе у току спровођења Акционог плана за Роме, обезбеђивањем донаторских средстава за њихову реализацију. То су пројекти који се односе на израду планске документације, и регулисање комуналне инфраструктуре у подстандардним ромским насељима, који највише утичу на финансијску вредност ЛАП-а.

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима у оквиру појединих посебних циљева из ЛАП-а, који нису део поменутог буџета за спровођење ЛАП-а у оквиру Програма 11, потребно је буџетирати путем Одлуке о буџету града Смедерева у периоду спровођења Акционог плана, дакле у периоду од 2025-2027. године, у оквиру програма којима те активности припадају. У том смислу, за њихово спровођење ће бити задужени поједина одељења у оквиру Градске управе, па је у циљу реализације тих активности потребна добра координација носилаца спровођења ЛАП-а како са тим одељењима.

У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење појединих мера потребно је планирати као програмску активност (текућа и континуирана делатност

корисника буџета, чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе достизању циљева програма), односно као пројекат (временски ограничен пословни подухват корисника буџета са јасно дефинисаним исходом, односно променом која се жели постићи, потребним ресурсима и управљачком структуром).

У наставку је приказано ком програму и програмској активности припадају дефинисане активности из Локалног акционог плана за инклузију Рома:

Посебан циљ 1:

Повећана укљученост деце, младих и одраслих лица ромске националности на свим нивоима образовања и подизање видљивости ромске културе и идентитета

У оквиру **Посебног циља 1** се налазе активности као што су информисање и подизање свести ромске популације (родитеља и деце) за укључивање што већег броја деце у образовни систем, мере материјалне и финансијске помоћи деци и родитељима предшколске и школске деце, као и активности из области ромске културе и традиције. Све активности у оквиру **Посебног циља 1** ће се финансирати са позиције буџета за имплементацију ЛАП-а у оквиру Програма 11 – Социјална и дечја заштита и обезбеђена су за све три године трајања спровођења ЛАП-а. У оквиру овог Посебног циља нема пројеката који би се финансирали из донаторских средстава.

Посебан циљ 2:

Унапређен положај Рома и Ромкиња на тржишту рада и повећање њихове запошљивости

Активности у оквиру Посебног циља 2 потребно је спроводити у директној сарадњи са Националном службом за запошљавање, Филијала Смедерево. Тачније, носилац највећег броја активности је управо Национална служба за запошљавање, Филијала Смедерево, па је због тога највећи део активности буџетиран кроз њене редовне активности или Локални акциони план за запошљавање града Смедерева, Програм 3 – Локални економски развој, ПА 002 – Мере активне политике запошљавања. Кључну улогу у реализацији свих активности има и Мобилни тим и организације цивилног друштва, које би могле да подигну свест ромске популације о значају њиховог учешћа у мерама активне политике запошљавања Националне службе за запошљавање.

Посебан циљ 3:

Унапређени услови становања Рома и пружена подршка у поступку озакоњења бесправно саграђених објеката

Активности које се везују за овај посебан циљ представљају комбинацију планских, инфраструктурних радњи. За део који се односи на побољшање и

обезбеђивање становања за ромску популацију која живи у подстандардним ромским насељима потребно је посветити већу пажњу осталим изворима финансирања (ван оквира 01 – Приходи из буџета, тј. локалног буџета) и аплицирати на конкурсима путем којих би се спроводиле предвиђене активности у области становања. С обзиром на то да је предвиђено финансијско учешће града Смедерева у реализацији оваквих пројеката, средства је потребно дефинисати пројектно, у програмима на које се конкретна инфраструктурна активност односи (нпр. у оквиру Програма 2- Комунална делатност). Активности које се односе на планско регулисање ромских насеља би се финансирале из Програма 1 – Становање, урбанизам и просторно планирање. Активност 3.2.1 потребно финансирати у оквиру Програма 2 – Комуналне делатности.

Посебан циљ 4:

Већа доступност примарне здравствене заштите и унапређење репродуктивног и општег здравља свих категорија становништва.

Носилац спровођења највећег броја активности у оквиру Посебног циља 4 је Дом здравља „Смедерево“ у Смедереву, стога ће све активности у оквиру овог циља бити део редовних активности Дома здравља и финансираће се из буџета Дома здравља. Активност 4.1.1, 4.1.5 и 4.2.2, за чије спровођење је задужен град Смедерево ће се финансирати из буџета Града кроз Програм 11 – Социјална и дечја заштита, позиција за имплементацију ЛАП-а за Роме.

Посебан циљ 5:

Унапређена информисаност и приступ правима и услугама из области социјалне заштите за све категорије ромског становништва.

С обзиром на то да се највећим делом ради о активностима непосредно везаним за рад Центра за социјални рад Смедерево, највећи део пројектних активности је потребно спровести у сарадњи са Центром. Посебан циљ 5 се претежно односи на активности едукативног карактера, стога је такве активности потребно финансирати кроз Програм 11 – Социјална и дечја заштита, позиција за имплементацију ЛАП-а за Роме.

У наредним табелама представљени су мере и активности за остваривање посебних циљева.

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2025-2027. (РСД)
Мера 1.1.- Обезбеђивање материјалне и стручне подршке родитељима, деци и ученицима ромске националности у циљу потпунијег обухвата образовним установама на свим нивоима образовања уз делотворну превенцију напуштања школовања		
1.1.1	Едукативне радионице за ромске родитеље о значају васпитања и образовања деце у раном узрасту и обезбеђивању континуитета у образовању	600.000,00 РСД
1.1.4	Инфо сесије за информисање родитеља и ученика о афирмативним мерама за упис ромских ученика у средње и више школе и на факултете	300.000,00 РСД
1.1.6	Стипендије за средњошколце ромске националности	7.500.000,00 РСД
1.1.7	Стипендије за студенте ромске националности	1.200.000,00 РСД

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2025-2027. (РСД)
Мера 1.2- Подршка ромским организацијама за унапређивање њихових програмских и пројектних активности из области ромске традиције, културе и информисања на матерњем језику		
1.2.1	Обезбедити финансирање/суфинансирање реализације програмских активности локалних РОЦД за промоцију традиције и културе Рома	1.200.000,00 РСД
1.2.2	Финансирање најбољег пројекта из домена ромске културе и идентитета по позиву	1.500.000,00 РСД
1.2.3	Организација обележавања значајних догађаја који су везани за културни идентитет Рома (8. април, Светски дан Рома)	900.000,00 РСД

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2025-2027. (РСД)
Мера 2.2 - Повећано укључивање у мере активне политике запошљавања ради већег учешћа радно способних Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада		
2.2.2.	Субвенције за послодавце који запошљавају Роме и Ромкиње	3.000.000,00 РСД
Мера 2.3 - Обуке за дефицитарна занимања, ради повећања конкурентности Рома и Ромкиња на формалном тржишту рада		

2.2.3.	Обука ромског становништа за дефицитарна занимања	1.500.000,00 РСД
--------	---	------------------

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2025-2027. (РСД)
Мера 3.1- Унапређење планског основа за побољшање стања у ромским насељима		
3.1.2	Израда плана детаљне регулације- насеље Мали Кривак	1.500.000,00 РСД
Ознака активности	Активност	Укупна средства 2025-2027. (РСД)
Мера 3.2- Унапређење инфраструктуре у подстандардним насељима		
3.2.1	Изградња водоводне мреже у насељу Мали Кривак	5.000.000,00 РСД

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2025-2027. (РСД)
Мера 4.1- Подизање нивоа информисаности о могућностима коришћења програма и услуга из домена здравствене заштите од стране ромске популације уз нагласак на посебно осетљиве групе младих и лица старија од 65 година		
4.1.3	Израда водича за промоцију постојећих институција и механизма за заштиту права пацијената и добијања бесплатне правне помоћи у области здравствене заштите	100.000,00 РСД
4.1.5	Израда и дистрибуција промотивног материјала на тему очувања репродуктивног здравља за младе	100.000,00 РСД
Мера 4.2 Унапредити здравље и развој деце и омладине ромске националности кроз побољшан приступ превентивним прегледима и промоцију здравих стилова живота		
4.2.2	Финансијска подршка учлањивања деце ромске националности у спортске клубове	600.000,00 РСД

Ознака активности	Активност	Укупна средства 2025-2027. (РСД)
Мера 5.1- Унапредити канале комуникације између институција из домена социјалне заштите и ромске заједнице		
5.1.2	Израда и дистрибуција водича за остваривање права из домена социјалне заштите, прилагођен корисницима	100.000,00 РСД
Мера 5.2- Подстицање укључивања деце и породица ромске националности које су у ризику од насиља и злоупотребе у постојеће програме и мере подршке из домена социјалне заштите		
5.2.1	Едукативне радионице о препознавању видова насиља и преузимању превентивних мера за заштиту угрожених лица у свим већим ромским насељима за децу и жене	90.000,00 РСД

5.2.2	Едукативне радионице за родитеље о злоупотребама деце и трговини људима у свим већим ромским насељима	90.000,00 РСД
-------	---	---------------

8. МЕХАНИЗМИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ЛАП-а ЗА РОМЕ

8.1. Имлементатори ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2022-2024. године

Конкретне акције предвиђене Локалним акционим планом за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Смедереву за период од 2025-2027. године ће имплементирати заинтересоване организације: ромска и друга удружења, институције, организације и установе, или њихове појединачне службе које се баве проблемима Рома на локалном нивоу.

8.2 . Обезбеђивање средстава за спровођење ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период од 2022-2024. године

Имлементатори Локалним акционим планом за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева за период 2025-2027. године ће предвиђене активности реализовати средствима из више извора:

- Буџета града Смедерева;
- Појединих Министарства, која спроводе стратегију побољшања положаја Рома;
- Домаћих и страних донатора.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома у граду Смедереву за период 2025-2027. године представља плански, али и стратешки званични документ града Смедерева. Институције и организације, које се баве побољшањем положаја Рома и Ромкиња у Смедереву биће у прилици да планирају своје услуге и активности у складу са предложеним приоритетима, чиме се постиже синхронизовано и планско решавање препознатих проблема ромске националне мањине у граду Смедереву. У имплементацији планираних активности препоручује се партнерство јавног, цивилног и пословног сектора, као и међусекторска сарадња.

8.3 . Улога Локалног савета за побољшање положаја Рома града Смедерева

Локални савет за побољшање положаја Рома града Смедерева предлаже:

- Критеријуме за избор пројеката којима се имплементира ЛАП за Роме;
- Изглед и садржај конкурсне документације;
- Текст конкурса;
- Састав Комисије за избор пројеката за имплементацију ЛАП-а за Роме;

О предлозима Локалног савета за побољшање положаја Рома града Смедерева одлучује Градско веће

8.4. Улога Комисије за избор пројеката за имплементацију ЛАП-а за Роме

За расподелу дела средстава из градског буџета намењених реализацији ЛАП-а за Роме надлежна ће бити трочлана Комисија за избор пројеката за имплементацију ЛАП-а. Комисију на предлог Савета за побољшање положаја Рома именује градоначелник града Смедерева.

Улога Комисије је да Градском већу града Смедерева предложи пројекте, који ће се финансирати средствима намењених имплементацији ЛАП-а, а на основу утврђених критеријума.

Комисију за селекцију пројеката чини 3 представника/ца следећих институција:

1. Представник/ца Локалног савета за побољшање положаја Рома;
2. Представник/ца Градског већа или локалне самоуправе;
3. Представник/ца јавног/цивилног сектора.

8.5 Праћење и евалуација

Процес праћења (мониторинга) и евалуације спровођења ЛАП-а за социјално укључивање Рома и Ромкиња града Смедерева врши Локални савет за побољшање положаја Рома града Смедерева.